LATINA MILITARĂ ŞI IMPACTUL EI MENTALITAR (IV)

MĂDĂLINA STRECHIE
Universitatea din Craiova

Introducere

Studiul nostru încheie cercetările din domeniul latinei militare, acesta fiind a IV-a parte. Celelalte trei părţi ale studiului au fost publicate sau sunt în curs de publicare în volume ale unor conferinţe internaţionale sau în reviste de profil. În ansamblul său, studiul despre latina militară a fost posibil prin accesul public pe care l-am avut la maximele, sentinţele şi mottourile pe care le-am analizat. Majoritatea acestor elemente ale latinei militare este utilizată în cadrul armatelor NATO, dar nu numai.

Şi în această parte a cercetării am descoperit multe maxime latine celebre, folosite în domeniul militar. Latina militară este foarte sugestivă şi cu un puternic impact psihologic, exprimând în mod eficient caracteristicile acestui sector, oriunde în lume. Universalitatea limbii latine este un fapt dovedit şi de latina militară, utilizată astăzi cu un mare impact de majoritatea armatelor Europei, dar nu numai, fie că este vorba de state cu limbi oficiale romanice sau nu.

Vom reda mottourile latineşti în ordinea alfabetică a ţărilor respective, pentru o mai bună organizare a materialului. Vom traduce (toate traducerile ne aparţin), vom analiza din punct de vedere gramatical şi vom comenta toate sintagmele latineşti pentru a evidenţia puternicul lor specific mentalitar, care exprimă arta lui Marte.

Armata din Estonia

E PLURIBUS UNUM - Din cei mai mulţi, unul. Această maximă, utilizată ca deviză de luptă de către o unitate din cadrul armatei Estoniei, este celebră prin semnificaţie, exprimând elita. Cu alte cuvinte, puţini sunt cei aleşi din multitudinea soldaţilor pentru a servi în acea unitate; un sens mai larg al traducerii ar fi *cei mai buni dintre cei mai mulţi buni*.

Deşi lipseşte verbul din această sintagmă, el este subînţeles, *est (este)*. Cel mai sugestiv este pronumele nehotărât (poate fi şi numeral cardinal) *unus*, aici la Ac., care semnifică corpul de elită prin raportarea lui la adjectivul neregulat *multus* la comparativ sau forma lui de plural, *plures*. Folosirea prepoziţiei *e/ex* demonstrează încă o dată selecţia, anume din cei mulţi, doar unul este ales, el fiind cel mai bun, unic şi special, care este mereu în fruntea celorlalţi. Această sintagmă se întâlneşte la mai multe armate ale lumii, tocmai datorită impactului său mentalitar.

BDD-V4335 © 2017 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 20:57:28 UTC)

Armata din Finlanda

EXCELSIOR - Mai înalt sive mai sus (mai nobil). Consemnăm un adjectiv, la gradul comparativ. Chiar dacă este un adjectiv de clasa I cu trei terminaţii, aşadar regulat, el este rar utilizat în textele latine clasice, dar foarte folosit în latina militară, fiind aproape tot timpul utilizat la genul masculin, deviză de luptă la mai multe armate, exprimând elita, care este specifică militarilor. Este o maximă foarte sugestivă, şi, deşi are doar un singur cuvânt, adjectivul ales exprimă cel mai bine profesionalismul militar, în sensul că fiecare soldat trebuie mereu să se autodepăşească.

QUALITAS POTENTIA NOSTRA - Calitatea este puterea noastră. Devizele de luptă ale armatei finlandeze sunt cu un puternic impact asupra militarilor. Ele exprimă abilităţile şi profesionalismul de care trebuie să dea dovadă militarii. Spiritul de echipă este sugerat de pronumele posesiv la persoana I pl. Deşi nu avem verb, el se subînţelege, verbul *est (este)*. Deviza de luptă este formată din două substantive, *qualitas* şi *potentia*, sugestive pentru arta militară, însoţite de pronumele posesiv la persoana I pl., pentru a demonstra apartenenţa acestor valori umane şi profesionale.

Armata din Germania

COMMUNITATE VALEMUS - Avem putere (Valorăm) în sociabilitate (în echipă, în ansamblu). Deviză latină care pune accentul pe spiritul de colaborare manifestat de către militari. Aşadar, puterea unei armate stă în unitate, acesta este sensul latin, pe care cu greu îl putem traduce în limba română. În acest caz, verbul este sugestiv, *valeo*, la indicativ, însoţit de un substantiv, *communitas*, la Abl.

OCULUS EXERCITUS - Ochiul armatei (sunt sive este). Această maximă este formată din substantive, dar subînţelegem verbul *sum, esse, fui,* fie la persoana I, sg., fie la persoana a III-a sg., indicativ, prezent. Prin substantivul *oculus = ochi* se exprimă, pe de o parte, puterea de observaţie (inclusiv spionajul, dacă luăm în consideraţie că romanii îşi numeau iscoadele *speculatores = cei care urmăresc cu ochii*), iar pe de altă parte vigilenţa de care trebuie să dea dovadă militarii, care au această deviză de luptă pentru întregul corp. Folosirea substantivului *exercitus = armată* este grăitoare în acest sens. Încă o dată latina militară este prolifică la nivel semantic, utilizând în general substantive latineşti uzuale.

FACIT OMNIA VOLUNTAS - Se face cu toată voinţa (Îndeplineşte / execută cu întreaga voinţă). Această maximă demonstrează puterea de acţiune a unei trupe de comando, care îşi îndeplineşte misiunile cu toată determinarea. Consemnăm substantivul expresiv *voluntas*, la care se adaugă adjectivul *omnia* (care sugerează dăruirea totală), verbul fiind unul de acţiune, *facio = a face, a executa* (aici la indicativ, prezent). Sintagma *omnia voluntas* este foarte des folosită în latina militară de majoritatea armatelor, prin impactul său mentalitar; pe de o parte, ea exprimă ideea că ordinul este dus la bun sfârşit, pe de altă parte, faptul că este folosită întreaga capacitate a militarilor pentru a se atinge scopul misiunii. Deşi este folosit mai rar în latina militară, verbul *facio* este unul potrivit artei militare.

BDD-V4335 © 2017 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 20:57:28 UTC)

VIRIBUS UNITIS - (Cu) forţele unite (împreunate) (având). Şi în această sentinţă întîlnim o sintagmă la nr. pl., un substantiv cu un adjectiv, unde subînţelegem verbul *sum, esse, fui = a fi*; de aceea, putem avea o construcţie specifică limbii latine, anume *dativ cu esse*, aşa cum de fapt am tradus. Oricum am traduce, fie cu cazul Abl., fie ca D. cu *esse*, sensul este acelaşi, anume că puterea unei armate stă în unitatea forţelor sale. Substantivul *vis* este unul special în limba latină, dar care exprimă arta militară din toate timpurile şi de oriunde. Menţionăm adjectivul de clasa I cu trei terminaţii: *unitus, -a, -um*, aici la pl., tocmai pentru a potenţa sensul lui *vis.*

SEMPER TALIS - Întotdeauna astfel (sunt). Adverbul *semper = întotdeauna* este cel mai uzual cuvânt în latina militară, deoarece semnifică perenitatea artei lui Marte. Putem subînţelege verbul *sum, esse, fui,* cel mai probabil la indicativ prezent persoana I, sg., fiind mai degrabă un legământ al constanţei. *Talis* este un pronume nehotărât al limbii latine, folosit mai rar în sentinţele latine, respectiv foarte rar în latina militară analizată în cele trei părţi publicate.

Armata din Olanda

NEC TEMERE, NEC TIMIDE - Nici la întâmplare, nici cu sfială. În această maximă avem două adverbe de mod, *temere* şi *timide*, însoţite de conjuncţia *nec*, adverbe foarte sugestive pentru a demonstra profesionalismul soldaţilor din unitatea care foloseşte acest motto latin. Cu alte cuvinte, militarii nu acţionează la voia întâmplării şi nu sunt şovăitori, ci acţionează după planuri bine puse la punct, în momente precise şi cu foarte mare determinare. Deşi lipseşte verbul, subînţelegem verbul *sum, esse, fui,* cel mai probabil la persoana I pl. Mottoul latin este foarte bine ales şi are impact psihologic pentru trupele olandeze.

VOLO ET VALEO - Vreau şi am putere (sunt în stare, am valoare). Dacă anterior lipsea verbul, acum avem două verbe de voinţă, *volo* (neregulat) şi *valeo*, ambele la indicativ prezent, persoana I sg., diateza activă. Şi în cazul acestei devize de luptă se exprimă determinarea şi profesionalismul, ambele fiind în echilibru, aşa cum ne sugerează folosirea conjuncţiei coordonatoare *et*, cea mai folosită conjuncţie în latina militară.

NUNC AUT NUNQUAM - Acum ori niciodată. În această maximă (în care recunoaştem un vers al imnului nostru naţional, tradus în latineşte), apar adverbele *nunc = acum* şi *nunquam = niciodată*, alături de conjuncţia adversativă *aut*. Credem că este o deviză de luptă cu mare impact mentalitar, foarte potrivită pentru o armată. Această maximă sugerează o capacitate de acţiune în orice moment şi în orice condiţii, în scopurile patriei, mai ales că este vorba de o trupă de comando. Din toate maximele latinei militare pe care le-am analizat, aceasta este, în clasamentul preferinţelor noastre, pe locul trei, după următoarele sentinţe: *UNA VIS = O singură forţă*, maximă folosită de armata italiană şi *ARTE ET MARTE = Pentru meşteşug şi pentru Marte*, maximă folosită de către armata Marii Britanii.

QUA PATET ORBIS - Cât se întinde lumea (Cât este deschisă/ţine lumea). Sintagma latină folosită ca motto de către o unitate a forţelor navale olandeze este

BDD-V4335 © 2017 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 20:57:28 UTC)

foarte sugestivă pentru a exprima vastitatea ariei de manevră, anume atât cât se întinde lumea. Este un enunţ latin cu verb, *patet*, la diateza activă, modul indicativ, prezent, persoana a III-a sg., substantivul *orbs, orbis* s.m. = *lume* şi adverbul *qua = cât, atât*; acest adverb este foarte rar folosit în latina militară. Maxima este foarte potrivită pentru arta militară.

SEMPER PARATUS PRO JUSTITIA - Întotdeauna pregătit pentru dreptate. Semper este adverbul cu cea mai mare frecvenţă în cadrul latinei militare, aşa cum am precizat anterior. De asemenea, adjectivul regulat de clasa I cu trei terminaţii, *paratus* este poate cel mai utilizat adjectiv al latinei militare, existând multe devize de luptă cu aceste două cuvinte: *semper paratus*. Prepoziţia *pro*, cu Abl., arată specificul trupelor care folosesc acest motto, cu ideea de reinstaurare şi menţinere a dreptăţii, *iustitia = dreptate*. Prepoziţia *pro* este la fel de frecventă ca sintagma *semper paratus* în cadrul latinei militare.

PARVUS NUMERO, MAGNUS MERITO - Puţin (mic) în (ca) număr, mare în (ca) importanţă (Puţin ca număr, mare ca merit). Deşi lipsesc verbele, mottoul acesta este unul cu un puternic impact mentalitar prin folosirea adjectivelor neregulate *parvus* şi *magnus,* alături de substantivele de genul neutru *numerum,-ii = număr, cantitate* şi *meritum,-ii = importanţă, merit*. Această maximă sugerează că în domeniul militar nu mai este importantă cantitatea, ci calitatea. Aceste două adjective neregulate sunt folosite mai rar la gradul pozitiv, cu toate acestea ele sunt foarte sugestive şi prin substantivele pe care le determină.

SERVANS IN PERICULO - (Cel) care salvează în caz de pericol. Servans este un verb de conjugarea I, la modul participiu, prezent, mod utilizat mai rar în latina militară, semnificând însă forţa de salvare pe care o reprezintă armata în orice stat, care intervine nu numai în caz de război, dar şi în caz de calamităţi naturale sau alte forţe majore, cu alte cuvinte în caz de orice pericol iminent. *Periculum, -ii* este un substantiv n. la sg., aici la cazul Abl., fiind însoţit de prepoziţia *in,* care cere aici cazul Abl.

SEMPER ET UBIQUE - Întotdeauna şi în orice loc. Două adverbe sunt folosite cu un impact major asupra mentalului militarilor (mottoul este folosit de mai multe armate). Omniprezentul adverb al latinei militare, *semper* este folosit pentru a desemna constanţa în timp, iar *ubique*, celălalt adverb, este folosit pentru a sugera aria de acoperire a trupelor respective. Conjuncţia coordonatoare *et* apare pentru a asigura un echilibru între timp şi spaţiu. Militarii sunt întotdeauna unde este nevoie de ei, acesta este sensul mottoului.

Armata din Norvegia

IN HOC SIGNO VINCES - Vei învinge sub (în) acest semn (stindard). Aceasta este o maximă celebră folosită de către împăratul roman Constantin cel Mare, având aşadar un puternic impact mentalitar şi psihologic asupra moralului trupelor. Prezenţa verbului *vinco,* aici la indicativ, viitor este cheia sensului acestui motto. Substantivul *signum* este la neutru, însoţit de un pronume demonstrativ (categorie de pronume mai

BDD-V4335 © 2017 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 20:57:28 UTC)

rar folosită în latina militară) de acelaşi gen, *hoc*, aici la cazul Abl., fiind cerut de prepoziţia *in.* Această maximă a fost adoptată ca deviză de luptă de mai multe armate, inclusiv de unităţi militare române, datorită tradiţiei sale istorice.

UBIQUE QUE FAS ET GLORIA DUCUNT - Oriunde duc legea divină (predestinarea) şi gloria. Această sentinţă latină este foarte frumoasă şi sugerează lipsa de limite. Sensul său are tradiţie în cultura latină, în sensul că pentru războinici predestinarea, legea dată de zei, este strâns legată de gloria nepieritoare. Eroii se bucurau de glorie eternă, de aceea militarii de oriunde şi din orice timp trebuie să creadă în aceste valori pentru a fi nişte învingători. Verbul care dă sensul acţiunii este *duco*, aici la indicativ prezent, diateza activă, iar substantivele sunt două, *fas*, un substantiv indeclinabil de genul neutru, şi substantivul feminin *gloria*, unite de conjuncţia coordonatoare *et*, precedate de adverbul *ubique* şi pronumele relativ *que*.

Armata din Noua Zeelandă

UBIQUE - Oriunde (peste tot). Adverbul *ubique* reprezintă mottoul de luptă pentru militarii din Noua Zeelandă, sugerând capacitatea de acoperire a unor spaţii vaste, mai ales că este vorba de o unitate de artilerie.

PER ARDUA AD ASTRA - Prin cele grele către stele. Această sentinţă are sens filosofic, fiind o variantă a celebrei *Per aspera, ad astra*, având de fapt acelaşi sens, anume că numai prin efort, muncă şi profesionalism se ajunge la victorie (stele). Substantivele sunt neutrele *arduum* şi *astrum*, ambele la pl. şi la cazul Ac., caz cerut de prepoziţiile *per*, pe de o parte, şi *ad*, pe de altă parte. Este o deviză de luptă foarte sugestivă pentru domeniul militar, insistând şi pe rolul ierarhiei militare. Verbul nu mai este necesar pentru a marca sensul maximei.

Armata din Portugalia

AUDACES FORTUNA IUVAT - Pe cei îndrăzneţi îi ajută norocul (zeiţa Fortuna). Acest motto este de fapt un vers al celebrei epopei a poporului roman, *Eneida*, ales sugestiv de singura ţară cu limbă oficială romanică din această parte a studiului nostru. Este un enunţ clasic, cu verbul *iuvo*, aici la diateza activă, indicativ, prezent, persoana a III-a sg., subiectul este *Fortuna*, un substantiv propriu, la romani o zeiţă a norocului şi adjectivul regulat de clasa a III-a, *audax*, aici la pl., având mai degrabă sens de substantiv. Acest vers al *Eneidei*, pe lângă valoarea poetică, are un puternic impact mentalitar, sugerând că pentru războinici este foarte important ca neprevăzutul, *Fortuna*, să fie de partea lor, mai ales că unitatea care îl foloseşte este o unitate de comando.

EX MERO MOTU - Din mişcarea adevărată./Fiind. Deşi lipseşte verbul din această deviză de luptă, sensul este de mişcare perpetuă pentru a acoperi tot teritoriul patriei, fiind vorba de o unitate de artilerie. Adjectivul regulat de clasa I cu trei terminaţii *merus* are aici sens figurat, referindu-se la război, iar *motus* este un substantiv m. de declinarea a IV-a. Sintagma este la cazul Abl., cerut de preproziţia *ex*, de aceea expresia poate fi şi un Abl. al separaţiei.

BDD-V4335 © 2017 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 20:57:28 UTC)

Armata din Suedia

ULTIMA RATIO REGUM - Cea din urmă metodă a regilor. Această sentinţă latină folosită de către armata suedeză este mai degrabă una filosofică, având substantivul *ratio, rationis* s.f., dar adjectivul special la superlativ, provenit din prepoziţia *ultra, ultima* oferă sensul militar. Cea din urmă speranţă a unui conducător este armata sa. Deşi lipseşte verbul, el poate fi subînţeles, verbul poate fi *sum, esse, fui = a fi*. Avem substantive de declinarea a III-a imparisilabilă, *ratio* şi *rex*, primul la cazul N., sg., iar cel de-al doilea, la G. pl.

POSSUNT NEC POSSE VIDENTUR - Ei pot ceea ce se pare că nu se poate. Dacă în majoritatea maximelor analizate în această parte a studiului lipsesc verbele, aici avem trei: două verbe sunt compuse ale lui *esse*, *possum*, unul, la indicativ prezent, persoana a III-a pl. şi celălalt, *posse*, la infinitiv prezent, unite de conjuncţia *nec*. Cel de-al treilea este un verb impersonal pasiv, *videtur = se pare*, aici la pl. Cu trei verbe, mottoul denotă acţiunea, una imposibilă, pe care profesionalismul militar o face posibilă.

PERGITE! - Haideţi! (Continuaţi!), (Mergeţi!) Mottoul acesta este unul concis, dar plin de sens, fiind un îndemn. Folosirea verbului *pergo* la imperativ prezent este foarte sugestiv pentru domeniul militar.

SEMPER METAM CONTINGIMUS - Ne atingem scopul întotdeauna. Adverbul *semper* este cel care oferă orizontul de timp al acţiunii conjugate a militarilor suedezi în atingerea obiectivului propus. Substantivul *meta, -ae*, declinarea I este des folosit în latina militară. Verbul *contingo*, folosit la indicativ prezent, indică în această deviză de luptă tocmai spiritul de echipă.

NOS NIHIL EFFICERE NON POSSUMUS - Nu este nimic pe care noi să nu îl putem îndeplini. Verbele au dublă negaţie pentru a demonstra capacitatea de îndeplinire a oricăror misiuni. Astfel, *efficere* (la infinitiv, prezent) este în legătură cu pronumele nehotărât *nihil*, iar *possum* (la indicativ prezent, persoana a III-a, pl.) cu *non*, adverb negativ. Apare şi pronumele personal *nos*, persoana I, pl. la caz N., pentru a demonstra cine este subiectul acestei acţiuni. De reţinut este faptul că pronumele personal apare foarte rar în maximele latine, cu atât mai puţin în latina militară. Aşadar sensul maximei este unul cu un puternic impact mentalitar, nimic nu este imposibil pentru „noi", militarii bine pregătiţi.

CONIUCTI FORTES - Uniţi (suntem) puternici. Deşi nu există verb, el se subînţelege, verbul *sum, esse, fui*, aici la pl., în sintagma formată dintr-un adjectiv foarte sugestiv pentru arta militară *fortis, -e = puternic*, adjectiv de clasa a II-a, la N., pl. şi participiul perfect *coniunctus = unit cu*, aici la pl. Impactul mentalitar este unul major, pentru că semnifică un ansamblu de forţe, care, unite, transformă o armată într-o singură putere, de neînvins.

FACILE PRINCIPIS - Uşor în comandamente (manevre). Adverbul *facile* este folosit în acestă expresie pentru a demonstra manevrabilitatea de care dă dovadă

BDD-V4335 © 2017 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 20:57:28 UTC)

unitatea militară care foloseşte această sintagmă ca deviză de luptă. Substantivul poate fi *princeps* s.m., la G. sg., unul foarte sugestiv nu numai pentru arta militară, ci şi pentru politică, semnificând conducătorul, comandantul; dar poate fi şi *principium, -ii* s.n. = *comandament* (pe care l-am ales pentru traducere), folosit aici la Abl. pl. Oricare substantiv am alege pentru traducere, sensul maximei este acelaşi, mobilitatea.

UBIQUE VIGILANS - (Cel) care stă de veghe oriunde. Această deviză de luptă este una foarte sugestivă prin verbul ei, *vigilo*, aici la participiu, prezent, dar şi prin adverbul *ubique*. Sensul maximei este unul potrivit artei lui Marte, anume starea de veghe pentru apărarea ţării, peste tot unde este nevoie. Considerăm această sintagmă una foarte sugestivă pentru armatele lumii.

FORTIS, ROBUR ET VELOX - Puternic, elita şi iute. Se poate subînţelege verbul *sum, esse, fui* la indicativ prezent, fie la persoana a III-a sg., fie la persoana a III-a pl., dar cele două adjective sunt bine alese pentru a avea un impact mentalitar şi singure. *Fortis, -e*, adjectiv frecvent în latină militară, şi *velox*, adjectivul de clasa a III-a, aici la N.sg., au aici acelaşi sens cu substantivul neutru de declinarea a III-a *robur, -oris = tărie, forţă, putere, elită, floare*. Semnificaţia maximei se traduce mai liber prin *elita elitelor*, fiind utilizată pentru a demonstra selecţia, dar şi profesionalismul trupelor care luptă sub această deviză.

VICTORIA – Victorie. Un singur substantiv feminin de declinarea I este suficient pentru a oferi cel mai puternic impact psihologic, un veritabil mijloc motivaţional pentru orice echipă, nu numai militară, anume victoria, scopul tuturor celor care acţionează în sport, dar şi în război.

PRIMUS SUB STELLA POLARIS - Primul sub Steaua Polară. Primus, la N., este singurul numeral ordinal din acest studiu dedicat latinei militare şi sugerează ideea de competiţie. Substantivul *stella, -ae* s.f. = *stea*, folosit mai rar în limba latină, are o raţiune, fiind vorba de Steaua Polară, aşa cum ne arată adjectivul *polaris, -e,* care însoţeşte substantivul respectiv. Sintagma *stella polaris* este la Abl., caz cerut de prepoziţia *sub*. Deşi maxima face referire la caracterul naţional, viking al armatei suedeze, este interesantă folosirea limbii lui Marte pentru a exprima acest lucru.

Concluzii

Limba latină folosită de armatele lumii, analizată în acest studiu, este una foarte corectă din punct de vedere gramatical şi foarte sugestivă pentru arta militară. Mai mult, armatele care folosesc maximele latine cercetate, nu aparţin statelor cu limbi oficiale romanice, marea majoritate aparţin statelor cu limbi germanice şi limbi fino-ugrice, cu excepţia Portugaliei. Armata suedeză, de exemplu, foloseşte cele mai multe sentinţe latineşti, cu tradiţia sa vikingă, care este războinică prin excelenţă, dovedind o dată în plus că meşteşugul armelor este exprimat cel mai bine în limba zeului-părinte al unui imperiu militarist, Imperiul Roman.

În principiu, toate părţile de vorbire ale limbii latine se găsesc în latina militară din aceste maxime, folosite ca devize de luptă de către armatele menționate aici. Dacă

BDD-V4335 © 2017 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 20:57:28 UTC)

facem o statistică a părţilor de vorbire prezente în aceste devize, avem 26 substantive, 19 verbe, multe de voinţă, majoritatea la moduri personale, 15 adverbe, 14 adjective, din care 8 regulate, aproximativ din toate clasele, 3 neregulate şi 2 speciale; 8 pronume, aproximativ din fiecare categorie, jumătate, 4, fiind nehotărâte, două numerale, unul posibil cardinal şi unul ordinal, 8 conjuncţii şi 8 prepoziţii, din care 6 cu Abl. şi 2 cu Ac.

Toată latina militară, analizată în cele patru studii, este foarte sugestivă, cu un puternic caracter motivaţional, potrivit pentru militarii de pe orice continent.

BIBLIOGRAFIE

Badea, Simina, "Translating Latin military culturemes", în ****Războiul, arta zeilor şi a eroilor*, volum îngrijit de Mădălina Strechie, Craiova, Editura Universitaria, 2016, p. 43-54.

Dinu, Dana, „Termeni latineşti care desemnează ospitalitatea şi ostilitatea", în *Omagiu aniversar academicianului Marius Sala*, Craiova, Editura Universitaria, 2007, p. 237-244.

Dinu, Dana, *Lexicologia limbii latine*, Craiova, Editura Universitaria, 2008.

Dinu, Dana, „Gândirea lingvistică a lui Varro", în ****Mioara Avram. In memoriam*, Silvia Pitiriciu (coord.), Craiova, Editura Sitech, 2015, p. 74-94.

Guţu, Gh., *Dicţionar Latin-Român*, ediţia a II-a revăzută şi adăugită, Bucureşti, Editura Humanitas, 2003.

Guţu, Gheorghe, *Dicţionar Latin-Român,* ediţie revăzută şi completată, Bucureşti, Editura Ştiinţifică, 1993.

****Larousse-Dicţionar de civilizaţie romană,* Jean-Claude Fredouille, profesor la Universitatea Paris X-Nanterre, traducere de Şerban Velescu, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2000.

Matei, Virgil, *Dicţionar de maxime, reflecţii, expresii latine comentate*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 2007.

Mihail, Cristian, *Limbajul militar (Daco-)Roman. Influenţa sa asupra limbii şi istoriei poporului român,* Bucureşti, Editura Militară, 2012.

Nădejde, Ioan, Nădejde, Gesticone, Amelia, *Dicţionar Latin-Român complect,* pentru licee, seminarii şi universităţi, cuvânt introductiv de D. E. Volceanu, profesor la Univ. din Bucureşti, Bucureşti, Editura „Adevărul" S. A., fără an.

****Pocket Oxford Latin Dictionary*, Edited by James Morwood, UK, Oxford, Oxford University Press, 1994, 2005.

****Proverbe şi cugetări latine,* ediţie îngrijită de Vasile D. Diaconu şi Maria Marinescu Himu, Bucureşti, Editura Albatros, 1976.

Roland, Henry, *Lexique Juridique. Expressions Latines*, deuxième édition, Paris, Édition Litec, 2002.

BDD-V4335 © 2017 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 20:57:28 UTC)

Săuleanu, Lucian, Răduleţu, Sebastian, *Dicţionar de expresii juridice latine,* Bucureşti, Editura C.H. Beck, 2007.
Sâmbrian, Teodor, *Instituţii de drept roman*, Craiova, Editura Sitech, 2009.
Sâmbrian, Teodor, *Reguli de drept roman-izvoare, persoane, procedură, drepturi reale,* Craiova, Editura Sitech, 2015.
Strechie, Mădălina, „Latina militară şi impactul ei mentalitar (I)"/"Military Latin and its Impact on Mentalities (I)", în volumul ****Globalization an National Identity. Studies on the strategies on Intercultural Dialogue. Language and Discourse,* Iulian Boldea (Coordinator), Târgu Mureş, Editura Arhipelag XXI Press, 2016, Proceedings of the International Conference: *Globalization, Intercultural Dialogue and National Identity*, 3-rd Edition, 2016, p. 156-167.
Strechie, Mădălina, „Latina militară şi impactul ei mentalitar (II)" în *Acta Centri Lucusiensis*, Nr. 4 A 2016, Revistă editată de Centrul de Studii DacoRomanistice Lucus din Timişoara, 2016, disponibilă la http://www.laurlucus.ro şi pe www.laurlucus.ro/acta-centri-lucusiensis/acl-nr-4a2016, p. 65-74.
Strechie, Mădălina, "Military Latin and its Impact on Mentalities (III)", în *Studii de Onomastică şi Lexicologie*, anul X, Nr.1-2/2017, Craiova, Editura Sitech, 2017, 7 pagini, în curs de publicare.

Surse web:
https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_military_unit_mottoes_by_country.
http://www.lexilogos.com/english/latin_dictionary.htm.

MILITARY LATIN AND ITS IMPACT ON MENTALITIES (IV)

Abstract

Almost every army in NATO uses Latin phrases as maxims, military mottoes or sententiae with a strong mentality-focused character. Military Latin is thus very rich, very much alive and is therefore highly suggestive even now, in the 21st century, effectively highlighting the specifics of military art. The Latin maxims analysed in this part of our study use expressions of the Latin classics, or phrases, or simple words which are highly expressive yet. The most impressive are the verbs which are numerous in military Latin, whether they are in the personal moods, or impersonal moods they are usually action verbs. Adjectives and adverbs follow them in terms of frequency and most of them have degrees of comparison.

Many armies repeatedly use the same Latin maxim as a motto, demonstrating once again the perenniality of the language of the Eternal City, a city founded by the sons of the Roman god of war.

Key-words: *military Latin, war, mentality, parts of speech, expressiveness.*

BDD-V4335 © 2017 Editura Sitech
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.75 (2026-11-06 20:57:28 UTC)